

רשמים מענף הבקר בהודו

קיצוב מנות הקיום לפרות חולבות הוא לפי הנורמה של 35 ק"ג מספוא ירוק, 3–5 ק"ג מס' פוא יבש וק"ג אחד תערובת לכל 1000 ק"ג משקל חי; היוצא מזה שפרה במשקל של 500 ק"ג מקבלת לקיומה את מחצית המנה שפורטה לעיל. מנת התערובת לייצור החלב היא בגבולות 40% מהתנובה, כלומר — 0.4 ק"ג לכל קילו חלב. מחירי המזון המרוכז הם סביב 220 ל"י הטונה ומחיר המספוא הירוק הוא 35 ל"י הטונה.

ליד הקולג' הג'ל קיימת גם תחנה לריכוז החלב, ציגונו וחלוקתו בבקבוקים. תחנה זו מקבלת חלב גם מקואופרטיבים של יצרנים. את החלב מצננים בקרח עד ל-10 מ"צ, אולם לצרכן הוא מגיע בחום של 20 מ"צ.

רוב בעלי הבקר טוענים שענף הבקר אינו רנטאבילי, אם כי התכנסה מהחלב היא הוגנת למדי; בראנטאביליות הענף פוגעות בעיקר ההוצאות הגדולות לגידול הפרות והשוורים.

בסביבת בומביי מקיימים משקי חלב מסחריים ומחזיקים בהם פרות תאו המניבות 1000–1800 ק"ג חלב בשנה עם 7.5%–8% שומן. חלק מהחלב מעובד לחמאה. פה ושם מנסים להיעזר במכונות חליבה.

לפי התרשמותי יש לתלות את קולר אי-הרווחיות של הענף בשיטת ההזנה הלקויה בחסר ובבעיות מימשק שונות. המומחים ההודיים בענף הבקר אמנם מכירים בליקויים אלה, אבל אין בכוחם לשנות את המצב.

הדאגה לבריאות העדרים היא ערה למדי; מבצעים חיסונים שונים וכן מבערים קרציות ע"י ריסוסים. המבנים פתוחים, ולדעתי אין הם מגינים די על הבהמות בתנאי האקלים השוררים כאן.

אני שוהה עכשיו בחוות הבהודן בסאוואג'י ראם; יש כאן שני עדרים, האחד מגזע גאולאו (Gaolao) הדומה במקצת לברהמה שלנו, ותנובת הפרות, לאחר טיפוח וסאלאקציה במשך 20 שנה, עלתה ל-1500 ק"ג בשנה. הגזע השני הוא גיר, שהובא לכאן מאיזור צפוני, שם הוא מניב כ-4000 ק"ג, אולם כאן — תנובות המאקסימום הן 2000

אוכלוסיית הודו מונה כ-440 מיליון נפשות ורק קומץ קטן של אנשים טועמים טעם החלב ומוצריו, אם כי מצויים בארץ זו כ-220 מיליון ראשי בקר. הסיבות לכך: תנובה ירודה של הפרות, מחיר גבוה לחלב (50 אגורות הליטר) והכנסתם הדלה של רוב האוכלוסין; שכר העבודה היומי לאשה הוא 35 אגורות ולגבר — מ-70 עד 100 אגורות.

מגדלים בהודו גזעים רבים או תת-גזעים של הוצבו. את הבקר המקומי מנסים להכליא גם בגזעים אירופיים ופותחו עדרים שהגיעו לתנובות של 5000 ק"ג לפרה ואף למעלה מזה, אולם בבני הכלאיים מדור רביעי ואילך חלה ירידה ניכרת בכוח הרבייה.

ברפת הקולג' החקלאי שבנאגאפור מצאתי פרות מהגזעים הסאהיוואלי וגיר שתנובותיהן נעות בין 1500 ל-2000 ק"ג. משקל הגוף של פרות בגיל $3\frac{1}{2}$ שנים הוא 450 ק"ג בגזע הסאהיוואלי ובגיר — עד 600 ק"ג. המלטה ראשונה היא בגיל של $3\frac{1}{2}$ שנה, ולעת זיקנה, בגיל של 13–14 שנים הן נמכרות במחיר של 500–600 ל"י. הוצאות הגידול עד להמלטה ראשונה הן כ-800 ל"י. את פרי-הרביעה מפעילים מגיל $2\frac{1}{2}$ עד 12 שנים.

משקל הלידה של הולדות (מגזעי הוצבו) — 22–25 ק"ג, ושל התאויים — כ-30 ק"ג. מגמיר עים את הולדות חלב עד ל-5–6 חודשים, אבל במנות יומיות מצומצמות. מהגמילה ואילך מקבלים בני הבקר כ- $\frac{1}{2}$ ק"ג תערובת, מעט מספוא ירוק מגידולי הסורגוס, שהוא על הרוב צהבהב ושחת שדומה במראה ובטיב לקש. תערובת המזון המרוכז היא אחת לכל סוגי הבהמות ומרכיביהם אותה מכוספות, סובין, קטניות, זרעי כותנה בלתי מפולמים ומינראלים. את תערובת הגרגיריים והסובין (בלי הכוספות) שורים במים משך 6–8 שעות לפני שמגישים אותה לבהמות. אין מוציאים את הפרות החלב למרעה. תוספת המשקל היומית בבני הבקר בגיל הגדילה נעה בין 250 ל-350 גרם. ברפתי הפרות אין מרפדים, אבל הבהמות והמבנים נקיים למדי.

לקמח, ולבשר אין כל שימוש. פרט להפיכתו לקומפוסט. באזורים מסויימים מייבשים את הבשר, טוחנים אותו עם העצמות ומשתמשים בקמח זה כזבל.

המספוא הירוק, המוגש בחוה זו, הוא מגידולי הסורגום, אולם בשנים האחרונות התחילו לגדל גם תלתן ואספסת. מהאספסת הולכים ומתיאשים כי אין די מים להשקייה. הטמפרטורה כאן בחדר שי מארס—יוני עולה עד ל-47 מ"צ.

גם כאן מרכזים את החלב במחלבה קואופרטיבית והוא משווק בעיר הסמוכה במחיר של 50 אגורה לצרכן. התמורה לייצרנים היא 37—40 אגורות עבור הליטר. אחוז השומן בחלב המשווק הוא 4—4.5. בעונת ינואר—מארס יש עודפי חלב. וטרם הוקמה תעשיית-חלב לניצול עודפים אלה.

ב. הלוי, סאוואגראם, הודו

ק"ג. הפרות מגזע זה הן גדולות וחזקות. מטרת הטיפוח בגזע זה הוא — חלב ועבודה.

מן הראוי לציין את המיגבלות בטיפוח ובטייפול מטעמי מסורת ואמונה. הולדות יונקים מאמותיהם עד לגיל של 4 חודשים. בני הבקר משני המינים (עגלות ועגלים) רועים ביחד עד לגיל של 1½ שנה, והעגלות בהתייחמן על הרוב בגיל של 20 חודש, מורבעות אז ע"י פרים מגור דלים. רבות מבין העגלות מתעברות בפעם ראשונה רק בגיל של 4 שנים. את הפרות הזקנות אין אפשרות למכור לשחיטה, כי צריכת בשר הבקר הרי היא אסורה כאן על בני הדתות ההודיות, לכן מעבירים את הפרות האלה ל"מושב זקנים" מיוחד לבקר שהוקם ליד העיר השכנה. ושם הן מוחזקות עד למותן הטבעי. מפגרי הבהמות פושטים את העורות, את העצמות טוחנים

מכתב תשובה לח' ל. אדיב

קראתי בעיון רב את הערותיך לרשימתי על תערובת הכופתיות. מיד אחרי זה עיינתי מחדש ברשימתי ועלי לציין שלא מצאתי בה את הביקורת "הקטלנית", שעליה אתה כותב. אנסה להשיב לך לפי סדר הערותיך. רשימתי נכתבה אחרי 3 חודשי שימוש בתערובת הנ"ל. כמו כן בדקנו היטב את מצב ההזנה בחודשים אלו, מצב ההמלטות, וכל הגורמים שעלולים היו להשפיע על ירידת שומן; השווינו נתונים אלה עם הנתונים של החודשים המקבילים מאשחקד. נעזרנו בעבודה זו בבעל מקצוע שהוא אחד מיועצי "אמבר". אם כן — איפה הפוזיות וחוסר ההגינות? ונוסף לזה: לא טענתי נגד המכון בקשר עם ירידת השומן אלא עוררתי את השאלה באופן כללי. לא כתבתי שהתערובת תבוא במקום השחת. אלא יצאתי נגד אותם היועצים שיעצו להגדיל את מגת השחת, ואינני רוצה לחזור פה על דברים שנכתבו כבר. חשיבותה של השחת ידועה לי לא פחות מלרוב הבוקרים. אינני דורש שהתערובת מ"אמבר" תמלא את מקומם של שחת, ירק ועוד. הנני דורש מהתערובת רק זאת שהיא תשלים את ההזנה הגסה שלנו, כשם שעשתה זאת התערובת הביתית. דרשתי איפא הרכב לפי תנאי המשק, ולשמחתי אוכל לבשר שהגענו להסכם על שאלה זו עם הח' דוד אברהם, והיום מספקים לנו את ההרכב הרצוי לנו.

וכעת להערתך האחרונה, שאף אחד אינו מחייב אותנו להשתמש בתערובת זו. ידועות לי יתרונות תערובת הכיפתיות, ודוקא בגלל זה מתחתי את הביקורת הקטלנית; כי אילו לא הייתי רוצה בה, לא רק שהייתי מיד מפסיק להשתמש בה אלא גם לא הייתי מטריד את קוראי "משק הבקר והחלב" לקרוא את רשימתי. מובטחני שגם אתה תודה בירידת השומן; גם מחיר התערובת הוא גבוה ממחיר תערובת ביתית, וההרכב בחודשים ינואר-פברואר לא היה הטיב ביותר. יש להודות ביתרונות מסויימים של הכופתיות, והוא — ניצול המזון המרוכז בצורה זו הוא יעיל יותר; הוא נאכל ונעכל יותר טוב וזה מביא לחיסכון בתערובת.

אני מקוה שבזה מסתיים הוויכוח על "אמבר"; אולם מוכן אני בכל הזדמנות להסביר לך את עמדתי ביתר פירוט; אלא שאין צורך להטריד לשם כך את קוראי "משק הבקר והחלב".

שמחה ידידיה

סער, 23.7.62